

XXXIII Escola d'Estiu per a ensenyants

Del 23 al 27 d'agost de 2010
IES Joan Ramis i Ramis. Maó

Organitza

**Moviment
de Renovació Pedagògica
de Menorca**

Patrocina

**Govern
de les Illes Balears**
Conselleria
d'Educació i Cultura

**CONSELL INSULAR
DE MENORCA**
INSTITUCIÓ PÚBLICA DE DRET PÚBLIC
AUTÒNOM I LOCAL

Foto: J. Climent Bayar

Per matricular-se: www.mrpmenorca.cat

XXXIII ESCOLA D'ESTIU PER A ENSENYANTS

En aquesta edició volem posar l'accent en les bones pràctiques, en totes aquelles intervencions docents dirigides a aconseguir amb eficàcia i eficiència aprenentatges d'alt valor educatiu. Tots els cursos i experiències programats d'una manera o altra estan orientats en aquesta direcció: analitzar i compartir quines són les estratègies i els recursos que fan possible un bon fer pedagògic i didàctic.

Per açò la majoria de cursos són de caràcter general ja que responen a una visió ampla del tema que tracten, són adaptables, o es poden extrapolar i transferir a altres contextos. Evidentment, s'ajusten a les diferents etapes educatives, però no estrictament.

Que un professor de secundària conegui com es treballa a primària la interdisciplinarietat, per exemple o el cas contrari, és prou interessant i enriquidor. Aquesta comunicació i intercanvi entre diferents etapes hauria de donar-se amb més freqüència i de forma habitual. Hem d'avançar cap a la formació d'equips docents que contextualitzen, transfereixen i globalitzen els aprenentatges més enllà dels límits de l'aula i del centre.

Afortunadament, de bones pràctiques n'hi ha moltes. La tasca que resta pendent, tanmateix, és el registre i la documentació d'aquestes pràctiques; manca aquesta feina de recollida sistemàtica de les experiències d'innovació i de qualitat educativa amb la finalitat de compartir-les i estendre-les. L'escola per a ensenyants pot ser una bona ocasió per treballar-hi.

HORA I	
DE DILLUNS A DIJOUS (9-10:30 h) DIVENDRES (9-11 h)	
I-A	Cap a una Pedagogia de la calma. Joana Camps EI 0-6
I-B	Taller de Respiració i Veu. Marta González GENERAL
I-C	Trastorns de conducta a l'escola. Josep Amorós GENERAL
I-D	Mapes Conceptuals. Antoni Ballester GENERAL
I-E	Ensenyament i aprenentatge de la lectura i l'escriptura i aplicació real de les competències lectoescriptores a l'educació primària. Catalina Salas PRIMÀRIA
I-F	Neuropedagogia: com educar per aconseguir el millor desenvolupament cerebral. Rosa Maria Jové GENERAL
I-G	L'aprenentatge cooperatiu a l'aula: aplicació i experiències pràctiques. Mila Naranjo GENERAL

HORA II	
DE DILLUNS A DIJOUS (11-13 h)	
II-A	Experiències de centres que treballen en competències. - Escola Montserrat: Montserrat del Pozo - IES Cap de Llevant GENERAL
II-B	Contextos de simbolización en la escuela infantil. Diálogo con el espacio, los objetos y las imágenes. Javier Abad Ángeles Ruiz EI 0-6
II-C	Sexualitat i Afectivitat. Pere Font Domènec Bañeres GENERAL
II-D	El poalet de la ciència. Enric Ramiro EI i PRIMÀRIA
II-E	Itineraris didàctics. (veure full següent) GENERAL
II-F	Taller de Risoterapia. Raquel Morón Miguel Ángel Villa GENERAL
II-G	Creació de blocs educatius i eines web 2.0. Marta Cladera GENERAL

Curs

II-A

COMPETÈNCIES

Dilluns

Escola Montserrat

Montserrat del Pozo,
directora

Dimarts

Escola Montserrat

Montserrat del Pozo,
directora

Dimecres

IES Cap de Llevant

Professorat de centre

Dijous

IES Cap de Llevant

Professorat de centre

Itineraris didàctics

II-E

SORTIDES (11-13 h)

Dilluns

Urbanisme i arquitectura maonesa del segle XVIII: el carrer d'Anuncivat i Ca n'Oliver.

Albert Martínez,
membre de l'IME

Dimarts

Teatre Principal i Orgue de Santa Maria.

Dimecres

Visita a un lloc amb acord de custòdia del territori.

Dijous

Visita a l'Empresa d'Inserció TIV Menorca: Planta de Tractament Integral de Residus Voluminosos.

Rodrigo Carreño,
gerent

Divendres

- 11'30 h Conferència:

Director del centre integrat 3-16 Jacint Verdaguer (Sant Sadurní d'Anoia)
Premi Catalunya d'Educació 2008

Josep Maria

- 13 h Acte de cloenda i refresc.

A l'escola ens queixam que no tenim temps per res, tenim un munt d'idees a fer, programacions per complir, informes que entregar,... Estem abocades a un ritme frenètic, cosa que també solem dir dels infants. Cada vegada els trobam més inquiets, més agitats, amb més poca tolerància a l'espera i a la frustració, diem que estan accelerats, fins i tot arribam a dir que són "hiperactius". Però no seran els infants un mirall d'allò que ens passa a les mestres, del què passa també a les famílies,... d'allò que passa al planeta?

OBJECTIUS:

En aquest curs volem compartir reflexions i arguments sobre perquè necessitem pensar en una pedagogia de la calma i presentar algunes propostes pedagògiques per fer-la realitat en la pràctica diària. A Menorca ja hi ha algunes mestres que ens ho hem plantejat, i entre totes hem anat confegint un rebost d'idees i propostes entre les que destaquem la introducció del ioga com a eina pedagògica a l'educació infantil.

METODOLOGIA:

Anirem alternant petites parts teòriques amb l'exposició i vivència de propostes pràctiques. En algunes sessions es comptarà amb la col·laboració de Raquel Morón. Es recomana dur roba còmoda.

JOANA CAMPS, mestre PT (EAP Menorca)

OBJECTIUS PERSONALS DE LA PNEUMAFONIA. MÈTODE SERGE WILFART:

- Harmonia i equilibri
- Concentració
- Creativitat
- Millora en la expressió
- Domini de l'estrès
- Confiança en un mateix
- Domini de la veu i la respiració
- Ús de la paraula en públic

Els cursos s'adrecen a tota persona que faci servir la veu com a instrument de treball. El mètode Serge Wilfart obté resultats concrets i perdurables, mostrant a la fi de cada taller la seva eficàcia i els seus fonaments.

La veu és el que diu més de nosaltres mateixos, de com ens presentem davant dels altres, de com expressem els nostres sentiments. No hi ha veu sense alè. El principi d'aquest mètode es basa en anar a cercar per mitjà d'exercicis respiratoris concrets i precisos el centre de gravetat del cos, el nostre centre-ventre, i fer bascular allí l'energia bloquejada a la part alta del nostre cos.

Tots tenim una gran i bella veu, però aquesta roman bloquejada i frenada en un cos que no ha sabut o no ha pogut desenvolupar-se en la seva total verticalitat, en la geometria harmònica que som com a éssers vius.

Pla de treball:

- Les sessions es realitzen en grups de màxim 12 persones.
- El treball amb cada una d'elles és individual.
- Treballarem en principi la veu parlada, per a passar seguidament a la veu cantada per poder desenvolupar tot el potencial sonor de cadascú.
- No cal tenir oïda per a poder dur a terme el treball. Aquesta es va desenvolupant a mida que hom avança en les sessions.

MARTA GONZÁLEZ, professora de veu.

Bloc 1: Presentació i definició del Trastorns de Conducta (TC)

- Objectius del curs: de què parlem i per què.
- Els comportaments pertorbadors i les condicions d'època.
- Trastorn mental i TC
- Característiques bàsiques del trastorn i aspectes evolutius.

Bloc 2: La relació amb els alumnes amb TC

- El vincle educatiu i les seves dificultats.
- La conversa, l'acompanyament i la confiança. El consentiment.
- Factors de vulnerabilitat i protecció.

Bloc 3: Estratègies de treball

- El paper de les normes, els límits i les sancions.
- Gestió i contenció dels conflictes.
- Estratègies d'aula i curriculars.
- Els contractes pedagògics i els pactes.

Bloc 4: La relació i treball amb les famílies**Bloc 5: L'escola com a àmbit de desenvolupament.**

- Abordatge institucional dels TC a l'escola.
- El treball en xarxa i la construcció del cas.

JOSEP AMORÓS, psicòleg.

OBJECTIUS

1. Confeccionar mapes conceptuals.
2. Comentar i posar en pràctica els mapes conceptuals.
3. Adquirir habilitats per crear els mapes conceptuals amb l'ús de les noves tecnologies.
4. Identificar els mapes conceptuals com a eina potenciadora de l'aprenentatge.
5. Aplicar de manera pràctica a l'aula els mapes conceptuals.

PROGRAMA

1. Pràctiques per realitzar mapes conceptuals.
2. Ús dels mapes a través de les noves tecnologies (programa CmapTools).
3. Els mapes conceptuals. La teoria d'Ausubel descrita per Novak.
4. Els mapes conceptuals com a eina potenciadora de l'aprenentatge.

Power point del curs: http://www.aprendizajesignificativo.es/mats/Curso_MC.ppt

ANTONI BALLESTER, Doctor en Geografia, professor de secundària i mestre d'educació primària. Coordinador del seminari d'aprenentatge significatiu de l'ICE.

OBJECTIUS:

- Conèixer la contribució de les diferents competències en el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura
- Identificar els trets bàsics de les teories constructivistes i la seva implicació en el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura
- Reconèixer les diferents etapes del procés d'aprenentatge de l'escriptura.
- Conèixer el procés d'escriptura de textos i les diferents possibilitats d'intervenció a l'aula en l'assoliment d'aquest procés per part dels alumnes.
- Identificar les diferents fases del procés lector i sensibilitzar el professorat en la necessitat d'aprenentatge d'estratègies de lectura per part dels infants.
- Conèixer les diferents tipologies textuals i com utilitzar-les a l'aula en el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura des d'una perspectiva constructivista.

CONTINGUTS:

- La lectura i escriptura i la seva relació amb el desenvolupament de les competències bàsiques.
- El model constructivista: aplicació real d'aquest model en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.
- Fases d'adquisició de l'escriptura. El procés d'escriptura de textos
- Estratègies relacionades amb l'aprenentatge de la lectura. El procés lector.
- El treball amb textos reals: les diferents tipologies textuals.

CATALINA SALAS, mestre d'Educació Infantil i professora associada dels estudis de Magisteri.

- 1-El nostre cervell: Com funciona. Formació i desenvolupament.
- 2-Estrés, trauma i cervell. El estrés infantil i les seves repercussions en la vida adulta.
- 3-Les bones practiques de criança (0 a 6 anys).
- 4-El paper dels pares.
- 5-Les bones practiques educatives (6 a 12 anys)
- 6-El paper dels mestres.
- 7-Les tècniques conductistes i els danys emocionals.
- 8-El desenvolupament cerebral i cognitiu avançat: els nens amb altes capacitats i la seva realitat escolar.
- 9- Les tècniques d'integració cerebral: una eina per restablir danys emocionals.
- 10-Existeix el "nen normal"?

ROSA MARIA JOVÉ, psicòloga especialitzada en psicologia infantil i juvenil i en psicopediatria.

L'APRENTATGE COOPERATIU A L'AULA: APLICACIÓ I EXPERIÈNCIES PRÀCTIQUES

DESCRIPCIÓ:

Aquest curs té com a finalitat presentar un programa didàctic inclusiu per atendre a l'aula l'alumnat amb necessitats educatives diverses a través de l'aprenentatge cooperatiu de forma aplicada i pràctica

CONTINGUTS:

- Presentació del curs: objectius, continguts i metodologia. Negociació dels continguts i la metodologia amb els participants.
- Àmbit A: Dinàmiques cohesió de grup.
- Àmbit B: Estructures Simples
- Unitat Didàctica - TC i Tècniques cooperatives –
- Quadern d'Equip i Plans de Treball.
- Planificació d'estratègia de centre per a la iniciació i generalització de l'ús de l'aprenentatge cooperatiu a l'aula

OBJECTIUS:

- Ajudar en el procés d'atenció a la diversitat
- Ajudar a desenvolupar activitats d'ensenyament i aprenentatge amb tècniques cooperatives
- Ajudar en el procés d'iniciació i generalització de l'aprenentatge cooperatiu a les diferents àrees de coneixement i vinculades a competències
- Ajudar en la creació d'una estratègia de centre pel que fa a l'aprenentatge cooperatiu com a via d'atenció a la diversitat.

METODOLOGIA:

Es preveu que els continguts del curs s'imparteixin de manera vivencial i experiencial pels propis participants. És per això que es crearan grups de treball cooperatiu entre els participants per abordar els continguts del curs. També es presentaran experiències concretes d'aprenentatge cooperatiu dutes a terme a diferents centres educatius. Es tindrà en compte, en tot moment, la necessitat de formació dels participants.

MILA NARANJO, professora de la Universitat de Vic (Licenciada en Psicopedagogia i Doctora en Psicologia per la Universitat de Barcelona)

JUSTIFICACIÓN:

La posibilidad de construir símbolos y representaciones permite establecer acuerdos para entendernos en una misma realidad. El arte contemporáneo utiliza estrategias de “eficacia simbólica” a través del espacio, los objetos, las imágenes y las relaciones que se suscitan entre estos elementos. Entendemos la escuela infantil como contexto de simbolización para generar modelos de relación, participación y compromiso a través del arte contemporáneo: instalaciones, performances, dinámicas de juego y proyectos.

CONTENIDOS DEL CURSO:

- . Introducción. Nuevos modelos narrativos de la Educación infantil.
- . Competencias simbólicas de la Escuela Infantil 0-6 años.
- . El imaginario simbólico de la infancia y los contextos de simbolización.
- . Simbología de los objetos y el juego simbólico.
- . Organización del espacio del aula de infantil como espacio total.
- . Resignificación de los espacios en la Escuela Infantil: el espacio-metáfora, el espacio de identidad, el espacios de reconocimiento, espacios de visibilidad, espacios de narratividad, espacios de acontecimiento y rituales, el espacio como texto, el espacio-memoria, el espacio orden-caos (espacios en evolución y transformación), espacios de documentación, el espacio-tiempo (visibilidad de los procesos temporales y el crecimiento), etc
- . Productos-procesos-proyectos a través de la Educación Artística.
- . Propuestas de objetos y materiales para la configuración de los espacios-ambiente.
- . Propuestas del arte contemporáneo para la escuela infantil 0-6 años (contextos, sentido, relaciones y actitudes).
- . La instalación como propuesta integral de juego y transformación de espacios.
- . Propuestas performativas en la Educación Infantil (celebración del aprendizaje).
- . El acontecimiento estético (dinámicas de participación y sentido de pertenencia).
- . Modelos participativos, inclusivos e interculturales para la atención a la diversidad.
- . El arte comunitario: espacios de vida y relación. Proyectos de arte comunitario.
- . La Cultura Visual en la escuela infantil. Las imágenes como portadoras de significado y transmisión de valores educativos.
- . El proyecto estético del centro educativo. Experiencias: propuestas de transformación simbólica del espacio (interiores y exteriores), modelos de proyectos de transformación simbólica de los espacios en escuelas infantiles.
- . Propuesta práctica en grupo para la transformación simbólica del espacio.
- . Debate sobre los contenidos del curso, reflexión, compromisos y conclusiones.

JAVIER ABAD Y ÁNGELES RUIZ, profesores del Centro Superior de Estudios Universitarios La Salle (Universidad Autónoma de Madrid).

Parlem de sexe? Parlem d'afectivitat? Parlem de valors? De què parlem quan parlem d'educació afectiva i sexual? Perquè s'ha de fer? Quan s'ha de fer? Qui l'ha de fer? A on s'ha de fer? Com s'ha de fer?

Orientacions generals, per a l'Educació infantil, primària i secundària. Exemples de programes i activitats. Adolescència i sexualitat: factors de risc i de protecció

METODOLOGIA:

Presentacions breus de cada tema per part dels docents, presentació d'experiències, col·loqui. El curs es planteja essencialment com un espai per a incorporar nous recursos i estratègies concretes per a la intervenció a més d'un espai d'intercanvi i debat.

PERE FONT, Psicòleg, Director de l'Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella. Autor del llibre: *Pedagogia de la Sexualitat*.

DOMENEC BANERES, Professor d'Institut. Els dos són co-autors del document: *Orientacions per a l'educació afectiva i sexual a l'Eso*. Departaments de Salut i Educació. Generalitat de Catalunya.

OBJECTIUS

1. Reflexionar sobre la importància de l'experimentació bàsica i senzilla.
2. Adquirir un banc de recursos per a desenvolupar els continguts experimentals de l'àrea de Coneixement del Medi: bibliografia, pàgines web i experiments pràctics.
3. Intercanviar experiències entre els diferents centres educatius.

A QUI VA ADREÇAT

Taller teòric-pràctic per a fer experiments a l'educació infantil i primària. Bàsicament treballarem amb activitats de física sobre aire i altres materials, a partir de materials senzills, barats i reciclables. Especialment indicat per a totes aquelles persones que els agrada fer coses divertides i que no saben de ciència.

METODOLOGIA DEL CURS

Una sessió inicial de caire teòric per situar la seua necessitat i les seues característiques. La resta, totalment pràctica, basada en tallers i noves tecnologies. No obstant, entenem que el nostre treball ha de ser teòricopràctic i si més no, practicoteòric, doncs és molt més senzill i atractiu a partir de la pràctica arribar a la teoria.

Les pràctiques consistiran en la realització d'experiments i anotació de comentaris al seu voltant, de forma personal o preparant experiments.

PROGRAMA DOCENT

1. L'àrea de ciències en l'etapa infantil i primària.
2. El poalet de la ciència: L'AIRES
3. Experimentar sobre altres continguts científics i experimentals adaptats a aquestes edats.
4. Recursos bibliogràfics i de pàgines web
5. Recursos per a l'aula: ciènciamanta, joguets, enigmes, màgia
6. Avaluació i fi de festa

AVALUACIÓ DEL CURS

Autoavaluació del professor. Coavaluació amb l'alumnat

Posada en funcionament d'un experiment personal per part de cada alumne.

ENRIC RAMIRO, mestre

TALLER DE RISOTERAPIA

OBJETIVO GENERAL DEL CURSO:

La clave principal de este curso es la participación activa y comprometida del grupo, para llevar LA RISA a nuestra vida cotidiana.

OBJETIVOS:

- *Conocer las posibilidades de la risa y el sentido del humor en nosotros mismos y en la vida cotidiana.
- *Crear un espacio en el cual dejar fuera todas las preocupaciones y sentir la risa interior, esa risa especial que todos conocemos.
- *Centrar nuestra atención en el momento presente, en el aquí y ahora, estar en nuestro centro.
- *Eliminar el estrés gracias a la producción de ciertas hormonas que segrega la sangre (endorfinas y adrenalina) y que elevan el tono vital y nos hacen sentir más despiertos y alegres.
- *Aliviar la depresión haciéndonos ser más receptivos y ver el lado positivo de las cosas, utilizando el sentido del humor.
- *Exteriorizar nuestras emociones y sentimientos de modo abierto.

CONTENIDOS:

Parte teórica: Fundamento de la base científica y filosófica de esta forma de terapia, tan antigua como el ser Humano.

Parte práctica: Ejercicios grupales de dinámicas de juego y ejercicios musicales

METODOLOGÍA:

Totalmente práctico donde se desarrollará todo tipo de ejercicios destinados a la risa espontanea y natural que todos llevamos dentro.

Sacar el niño y la niña interior y reconectar con nosotros mismos.

Encontrar los puntos G de la risa que la mayoría tenemos escondidos.

RAQUEL MORÓN Y MIGUEL ÁNGEL VILLA, monitores de Dinámica y Terapia de la Risa.

CREACIÓ DE BLOCS EDUCATIUS I EINES WEB 2.0

OBJECTIUS:

- Conèixer l'ús educatiu d'un bloc
- Crear un bloc educatiu
- Emprar algunes eines d'internet lligades a la Web 2.0

CONTINGUTS:

- Els blocs educatius
- Creació de blocs amb Blogger
- Edició, publicació d'articles, imatges, vídeos i altres "gadgets".
- Gestió de comentaris
- Altres eines relacionades

MARTA CLADERA, mestra de primària

INFORMACIÓ GENERAL

LLOC

IES JOAN RAMIS I RAMIS. MAÓ.

HORARI

Primera hora: de 9 a 10.30 h, de dilluns a dijous. De 9 a 11h, el divendres.
Segona hora: d'11 a 13 h, de dilluns a dijous. Divendres d'11.30 a 13 h.

MATRÍCULA

Només les sortides i el cicle de ponències sobre Menorca són d'accés lliure per a tothom, per tant, no cal estar-hi matriculat. La resta de cursos requereix estar matriculat per assistir-hi. Ho pot fer qualsevol persona, no ha de ser necessàriament ensenyant. El preu és únic, tant si la matrícula és per a un curs com per a dos. És necessari:

- a) Omplir la fitxa d'inscripció on line des de la web del MRPM: <http://www.mrpmenorca.cat> i fer l'ingrés de la quota a Colonya, Caixa Pollença al nº 2056 0014 15 4102000073 (posar nom i llinatges).
- b) Per correu ordinari enviar la fitxa d'inscripció a la Secretaria de l'Escola d'Estiu per a Ensenyants: C/Sant Pere Alcàntara, 26, baixos de Ciutadella (Tel. 971385261) i fer l'ingrés a Colonya, Caixa Pollença.

QUOTA

La quota per matrícula és de 40€. Per als socis del MRPM és de 15€.

TERMINI

El termini d'inscripció serà el dia 31 de juliol. Si algun curs s'ha de tancar per excés de matrícula tindran preferència els primers matriculats. (És molt important que vos inscrivigueu dins aquest termini a efectes d'una bona organització).

CRÈDITS

Els cursos estan en tràmit d'homologació per a l'obtenció d'1 crèdit per curs, per part de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears. Per obtenir el certificat corresponent s'ha d'assistir a la totalitat de les hores del curs.

Llinatges: _____

Nom: _____

NIF: _____

Domicili: _____

Població: _____ Codi Postal: _____

Correu electrònic: _____

Telèfon: _____

Ets soci del MRPM: sí no

Professió: _____

Centre docent: _____

Nivell: _____ Especialitat: _____

Població: _____

ES MATRICULA A: _____

HORA I

Codi del curs: _____

HORA II

Codi del curs: _____

AFILIACIÓ AL MOVIMENT DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA

NÚM AFILIACIÓ:

LLINATGES: _____ NOM: _____

DATA DE NAIXEMENT: _____ DNI: _____

ADREÇA: _____ NÚM: _____

POBLACIÓ: _____ CODI POSTAL: _____

A/e: _____ @ _____ TEL: _____

CENTRE DE TREBALL: _____ POBLACIÓ: _____

CURS/ESPECIALTAT: _____

DADES BANCÀRIES:

ENTITAT	OFICINA	DC	NÚMERO DE COMPTE

CAIXA/BANC: _____

Deman la meua alta com a soci del Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca i accept els estatuts que regeixen el seu funcionament.

_____ d _____ de 200_

Signatura

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

LLINATGES: _____ NOM: _____

ADREÇA: _____ NÚM: _____

POBLACIÓ: _____ CODI POSTAL: _____

A/e: _____ @ _____ TEL: _____

DADES BANCÀRIES:

ENTITAT	OFICINA	DC	NÚMERO DE COMPTE

CAIXA/BANC: _____

Sr. Director: Sou pregat d'atendre, a partir d'aquesta data i fins a nou avís, els rebuts que li presentarà el Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca amb càrrec al meu compte indicat.

_____ d _____ de 201_

Signatura